

BYUDJET TASHKILOTLARIDA RIVOJLANTIRISH JAMG'ARMASI DAROMADLARINING HISOBINI YURITISH.

I.Bobotoyev

O'zbekiston Respublikasi Bank-moliya akademiyasi magistranti

imomalibobotoev@gmail.com

+99899 644 66 90

Byudjet tashkilotlari davlat tomonidan moliyalashtiriladigan va ijtimoiy xizmatlar ko'rsatishga qaratilgan muassasalardir. Ularning asosiy maqsadi jamiyatga xizmat qilish va ijtimoiy muammolarni hal qilishdir. Rivojlantirish jamg'armasi esa bu tashkilotlarning o'z faoliyatini kengaytirish, yangilash va takomillashtirish maqsadida to'plangan mablag'lar yig'indisidir. Rivojlantirish jamg'armasi daromadlarining hisobini yuritish, byudjet tashkilotining moliyaviy barqarorligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. To'g'ri hisob-kitoblar va monitoring jarayonlari orqali tashkilot o'z mablag'larini samarali boshqarishi, xarajatlarni nazorat qilishi va moliyaviy resurslarni to'g'ri taqsimlashi mumkin. Bu esa tashkilotning uzoq muddatli barqarorligini ta'minlaydi. Rivojlantirish jamg'armasi daromadlarining hisobini yuritish, tashkilotga o'z resurslarini samarali boshqarish imkonini beradi. Har bir daromad manbasi va xarajatlar alohida hisobga olinishi, ularning maqsadga muvofiqligini ta'minlaydi. Bu jarayon, tashkilotning o'z faoliyatini rivojlantirish uchun zarur bo'lgan mablag'larni to'g'ri taqsimlashga yordam beradi. Rivojlantirish jamg'armasi daromadlarining hisobini yuritish, tashkilotning shaffofligini oshiradi. Hisobotlar tayyorlash va ularni manfaatdor tomonlarga taqdim etish, tashkilotning moliyaviy faoliyatini ochiq va aniq ko'rsatadi. Bu esa donorlar, davlat organlari va jamoatchilik bilan ishonchli munosabatlarni o'rnatadi. Daromadlar hisobini yuritish, tashkilotga strategik rejalashtirish jarayonida muhim ma'lumotlarni taqdim etadi. Rivojlantirish jamg'armasi daromadlari va xarajatlari bo'yicha to'plangan ma'lumotlar, kelgusida qanday loyihalar va dasturlarni amalga oshirish mumkinligini aniqlashda yordam beradi. Bu esa tashkilotning rivojlanish strategiyasini belgilashda muhim ahamiyatga ega. Byudjet tashkilotlari ijtimoiy xizmatlar ko'rsatishga qaratilgan bo'lgani uchun, rivojlantirish jamg'armasi daromadlarining hisobini yuritish, ijtimoiy mas'uliyatni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Tashkilot o'z mablag'larini qanday ishlatishini va qanday ijtimoiy loyihalarni amalga oshirishini aniq ko'rsatishi, jamiyatga xizmat qilishdagi mas'uliyatini oshiradi.

Byudjet tashkilotlarida rivojlantirish jamg'armasi bir nechta manbalardan shakllanadi. Byudjet tashkilotlari uchun asosiy moliyaviy manba davlat budjeti hisoblanadi. Davlat tomonidan ajratilgan mablag'lar rivojlantirish jamg'armasini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Bu mablag'lar, odatda, yillik byudjet rejasida ko'rsatiladi. Rivojlantirish jamg'armasi donorlar va xayriya tashkilotlaridan olingan mablag'lar orqali ham shakllanishi mumkin. Bu mablag'lar, ko'pincha, ijtimoiy loyihalar yoki maxsus dasturlarni amalga oshirish uchun ajratiladi. Byudjet tashkilotlari o'z faoliyatidan daromad olishlari mumkin. Masalan, xizmatlar ko'rsatish, mahsulotlar sotish yoki boshqa tijorat faoliyatlari orqali olingan daromadlar rivojlantirish jamg'armasiga qo'shilishi mumkin. Byudjet tashkilotlari rivojlantirish jamg'armasini shakllantirish uchun kreditlar olishlari mumkin. Bu mablag'lar, odatda, muayyan loyihalarni amalga oshirish uchun zarur bo'ladi. Ijtimoiy tashabbuslar va loyihalar doirasida ajratilgan mablag'lar ham rivojlantirish jamg'armasini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu mablag'lar, ko'pincha, ijtimoiy muammolarni hal qilishga qaratilgan loyihalar uchun mo'ljallangan. Ba'zi byudjet tashkilotlari mahalliy budjetlardan ham mablag'lar olishi mumkin. Mahalliy hokimiyatlar tomonidan ajratilgan mablag'lar, odatda, mahalliy ijtimoiy loyihalarni amalga oshirish uchun ishlatiladi. Tashkilotlar o'rtasidagi o'zaro hamkorlik va sherikliklar orqali ham rivojlantirish jamg'armasi shakllanishi mumkin. Bunday hamkorliklar doirasida birgalikda moliyalashtiriladigan loyihalar va dasturlar amalga oshiriladi. Byudjet tashkilotlarida rivojlantirish jamg'armasi davlat budjeti, donorlar va xayriya tashkilotlari, o'z daromadlari, kreditlar, ijtimoiy tashabbuslar, mahalliy budjetlar va o'zaro hamkorlik kabi bir qator manbalardan shakllanadi. Ushbu manbalar tashkilotning rivojlanishi va ijtimoiy xizmatlar ko'rsatishdagi samaradorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega.

Xulosa:

Byudjet tashkilotlarida rivojlantirish jamg'armasi daromadlarining hisobini yuritish, moliyaviy barqarorlikni ta'minlash, resurslarni samarali boshqarish, shaffoflikni oshirish, strategik rejalashtirish va ijtimoiy mas'uliyatni ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Ushbu jarayonlar tashkilotning muvaffaqiyatli faoliyat yuritishi va jamiyatga ko'rsatilayotgan xizmatlarning sifatini yaxshilashda muhim rol o'ynaydi. Shuning uchun, rivojlantirish jamg'armasi daromadlarining hisobini to'g'ri yuritish har bir byudjet tashkiloti uchun zaruriy vazifadir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. “Byudjet tashkilotlarida buxgalteriya hisobi to’g’risida”gi Yo’riqnoma O’z.RAV. tomonidan 2010 yil 22 dekabrda № 2169-son bilan ro’yxatdan o’tgan.

2. Tuychiev A.J., Ostonokulov A.A., Ibragimov K.Sh., Tursunov A.S. Byudjettashkilotlarida byudjet hisobi. Darslik. – T.: “IQTISOD MOLIYA” 2019.329 b.

3. Ostanagulov M. Byudjet hisobi. Darslik. 4. Garnov Yu. I. Davlat (shahar) budjet muassasalarini yangi hisoblar rejasiga o'tkazish xususiyatlari // Yu. I. Garnov / Budjet va notijorat tashkilotlarida buxgalteriya hisobi. –No29 (283) . -2011 yil.

5. Markov S.N. Umumiy ta'limga budjet mablag'larini sarflash samaradorligini oshirish. monografiya, 2013 yil

6. Рашидов, Д. (2023). Давлат-хусусий шерикликда таваккалчилик турлари. Scienceweb academic papers collection

